

Wykład:

Korupcja a funkcjonowanie gospodarki

Dlaczego ekonomia zajmuje się przestępczością?

- Wysokie koszty przestępczości
- Duże przepływy pieniężne
- Zaangażowane pieniądze publiczne (policja, wymiar sprawiedliwości); kwestia alokacji zasobów
- Związek przestępczości z innymi agregatami makroekonomicznymi (poziomem zatrudnienia i bezrobocia, wskaźnikami ubóstwa itp.)
- Efektywność polityki zwalczania przestępczości

Koszty netto i brutto przestępczości w USA

Szacunkowe koszty netto przestępczości w USA wynoszą ok. **1.655 mld USD** (co przekracza 10% PKB).

Szacunkowe koszty brutto przestępczości w USA wynoszą ok. **3.216 mld USD** (co przekracza 20% PKB).

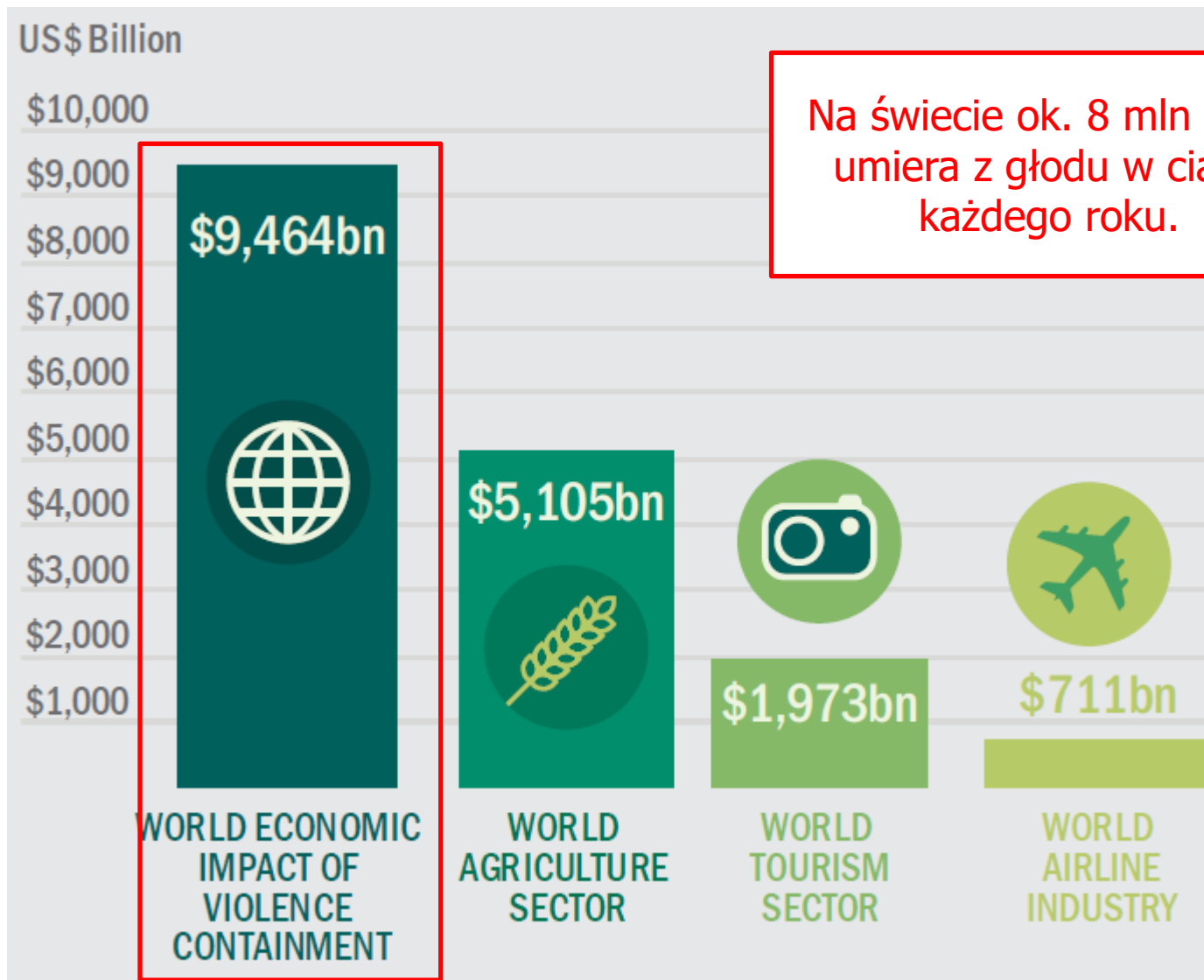
The total cost of crime	\$ (billions)
Crime-induced production	646
Opportunity costs	253
Risks to life and health	756
Transfers	1561
Gross	\$3216
Net of transfers	\$1655
Net per capita (dollars)	\$5284

- 1.Koszty zwalczania przestępczości (policja, sądy, więzienia, DEA, sejfy, alarmy etc.)
- 2.Strata czasu ofiar i sprawców
- 3.Wycena życia / zdrowia ofiar przestępstw
- 4.Pieniadze uzyskane w wyniku kradzieży / przywłaszczenia mienia

17 284 zabójstw, 135 755 gwałtów, 319 356 napadów rabunkowych

Ekonomiczne skutki przemocy na tle obrotów różnych sektorów gospodarki światowej

Źródło: Institute for Economics & Peace, *The Economic Cost of Violence Containment*, 2014.

Pojęcie korupcji

Pojęcie „korupcji” wywodzi się z języka łacińskiego - „*corruptio*” oznacza **zepsucie, przekupstwo, sprzedajność**.

Wg definicji Transparency International **korupcja jest nadużyciem powierzonej władzy dla uzyskania prywatnej korzyści**.

Bank Światowy definiuje korupcję jako **wykorzystywanie zajmowanego urzędu lub stanowiska do uzyskania nienależnych korzyści**.

Korupcja - takie zachowania, w których ludzie wykorzystują możliwości stwarzane przez pełnione role społeczne i zajmowane pozycje dla osiągnięcia nieakceptowanych społecznie korzyści własnych.

Krzysztof Kiciński

Korupcja - branie (sprzedajność) i dawanie łapówek (przekupstwo), występujące w związku z pełnieniem czynności przez funkcjonariusza publicznego lub osobę powołaną do pełnienia funkcji publicznej.

Mała Encyklopedia Prawa

Wpływ korupcji na gospodarkę – wyniki badań

Korupcja hamuje wzrost gospodarczy (Mauro, 1995, 1998; Tanzi i in., 2002; Pellegrini i Reyer, 2004).

Korupcja utrudnia wzrost zarówno poprzez ograniczenie inwestycji w kapitał fizyczny, jak i kapitał ludzki oraz poprzez zwiększenie niestabilności (Hodge i in., 2011).

Korupcja zmniejsza akumulację kapitału rzeczowego (Mauro, 1995; Wei, 2000).

Brak korupcji ma pozytywny wpływ na stopę wzrostu realnego PKB i stopę wzrostu inwestycji (Cieślik i Goczek, 2018).

Koszty korupcji

2,6 bln USD na świecie (5% światowego PKB) [WEF]

179 - 990 mld USD w UE [EPRS]

1 bln USD łapówek w transakcjach międzynarodowych [World Bank]

20 - 40 mld USD (20%-40%) światowej pomocy dla krajów słabiej rozwiniętych nie trafia do potrzebujących w wyniku korupcji

Korupcja zwiększa średnie koszty działalności gospodarczej o 10% [WEF]

Kara dla Siemens (Niemcy) za płacenie łapówek w transakcjach międzynarodowych 1,6 mld USD (2008)

Kara dla Odebrecht i Braskem (Brazylia) za płacenie łapówek przy kontraktach z firmą Petrobras (Brazylia) 3,5 mld USD (2016);
wypłacono 800 mln USD łapówek (w tym 350 mln USD w Brazylii)

Rodzaje korupcji

Według kodeksu karnego przestępstwami ściśle korupcyjnymi są:

- łapownictwo bierne – przyjmowanie, żądanie, uzależnianie wykonania od wręczenia korzyści, sprzedajność (art. 228 kk);
- łapownictwo czynne – przekupstwo, wręczenie korzyści (art. 229 kk);
- płatna protekcja – podjęcie się pośrednictwa (art. 230 kk);
- przekupstwo pośrednika (art. 231 kk);
- nadużycie władzy – przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231 kk);
- korupcja wyborcza (art. 250 kk);
- korupcja gospodarcza (art. 296a kk);
- korupcja sportowa (art. 296b kk – uchylony przez art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857)).

Obszary działalności publicznej, w których ujawniono działania korupcyjne

- służba zdrowia (wydawanie fikcyjnych zwolnień lekarskich, przyznawanie fikcyjnych grup inwalidzkich, przyjmowanie za łapówkę do szpitali i na zabiegi);
- ubezpieczenia społeczne (fałszowanie i antydatowanie polis ubezpieczeniowych, wystawianie polis na fikcyjne pojazdy);
- banki (przyjmowanie łapówek w zamian za udzielenie kredytu lub gwarancji bankowej);
- administracja przedsiębiorstw państwowych (fałszowanie dokumentów, nieprzestrzeganie procedur, przyjmowanie łapówek od petentów);
- aparat kontroli skarbowej (nieujawnianie wykrytych nieprawidłowości, wyłączanie spod kontroli pewnych osób i działań, udostępnianie osobom nieuprawnionym informacji uzyskanych w wyniku kontroli, nieformalne świadczenie doradztwa podatkowego);
- administracja celna (przyjmowanie łapówek, niedopełnianie obowiązku kontroli, zaniżanie należności celnych, fałszowanie dokumentów przewozowych, wystawianie dokumentów poświadczających nieprawdę, umożliwianie nielegalnego przekraczania granicy);
- organy samorządu (dokonywanie oszustw w trakcie przetargów, niezgodne z prawem dysponowanie powierzonymi lokalami).

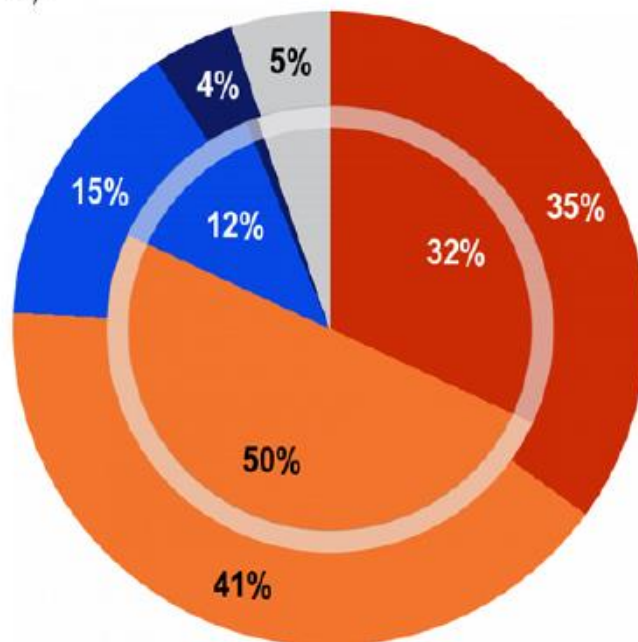
Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce, 2019

OBSZAR SEKTORA	SEKTOR PUBLICZNY 69,4%
OBSZAR PODMIOTU PRZYJMUJĄCEGO	ORGANY ŚCIGANIA I WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI 24,1%
	ADMINISTRACJA CELNA I SKARBOWA 16,9%
	SŁUŻBA ZDROWIA I FARMACJA 16,6%
OBSZAR PODMIOTU WRĘCZAJĄCEGO	INFRASTRUKTURA, BUDOWNICTWO I NIERUCHOMOŚCI 24,0%
	BEZPIECZEŃSTWO I OBRONNOŚĆ 14,2%
	OCHRONA ZDROWIA 11,3%

Źródło: CBA, 2020.

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie obywateli

Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

● Bardzo rozpowszechniony

● Raczej rozpowszechniony

● Raczej rzadki

● Bardzo rzadki

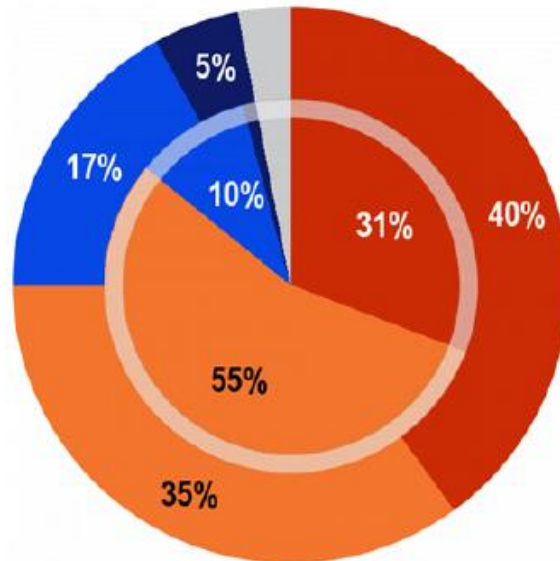
● Nie ma korupcji w (NASZYM KRAJU) (SPONTANICZNIE)

● Trudno powiedzieć

Źródło: EC, 2013.

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie przedstawicieli biznesu

Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

- Bardzo rozpowszechniony
- Raczej rozpowszechniony
- Raczej rzadki
- Bardzo rzadki
- Nie występuje (NIE ODCZYTUJ)
- Trudno powiedzieć

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Przejawy korupcji i innych nieuczciwych praktyk

Które z następujących praktyk uznaje Pan/i za najbardziej rozpowszechnione w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

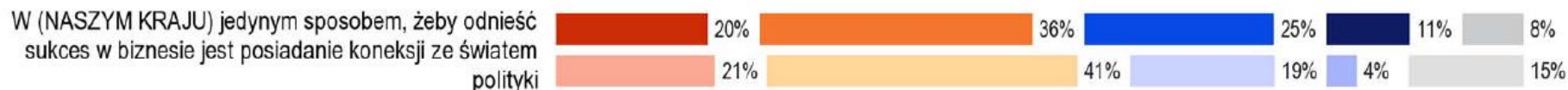
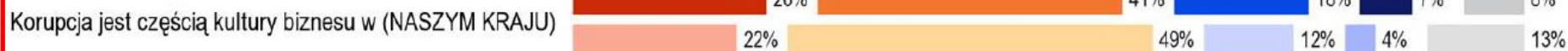
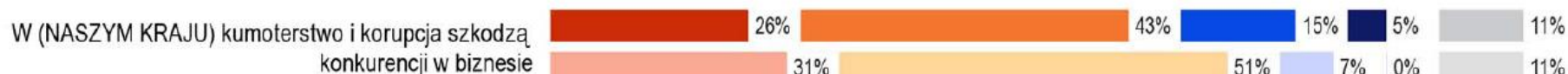
Łapówki i nadużywanie władzy w różnych instytucjach

Czy uważa Pan(i), że w (NASZYM KRAJU) wręczanie i przyjmowanie łapówek oraz nadużywanie władzy w celu osiągnięcia osobistych korzyści jest rozpowszechnione wśród którejkolwiek z następujących grup?

Korupcja a polityka oraz prowadzenie biznesu

O każdym z następujących stwierdzeń proszę powiedzieć, czy się z nim Pan(i) zgadza czy nie zgadza.

Całkowicie się zgadzam

Raczej się zgadzam

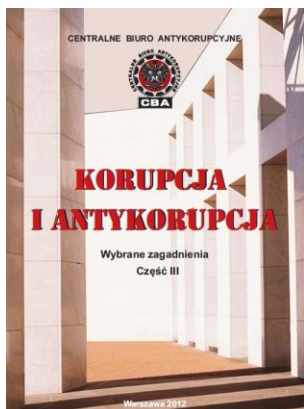
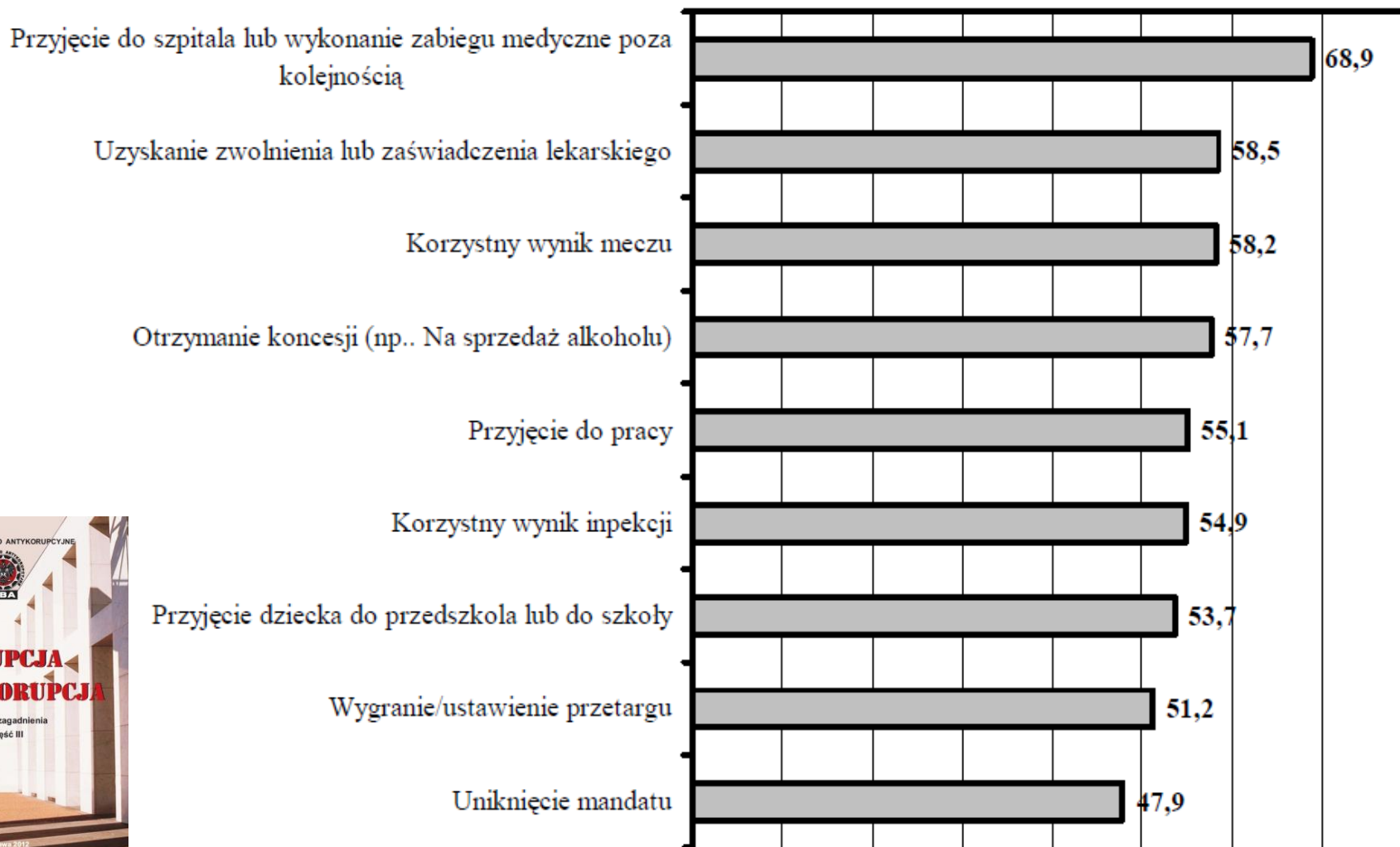
Raczej się nie zgadzam

Całkowicie się nie zgadzam

Trudno powiedzieć

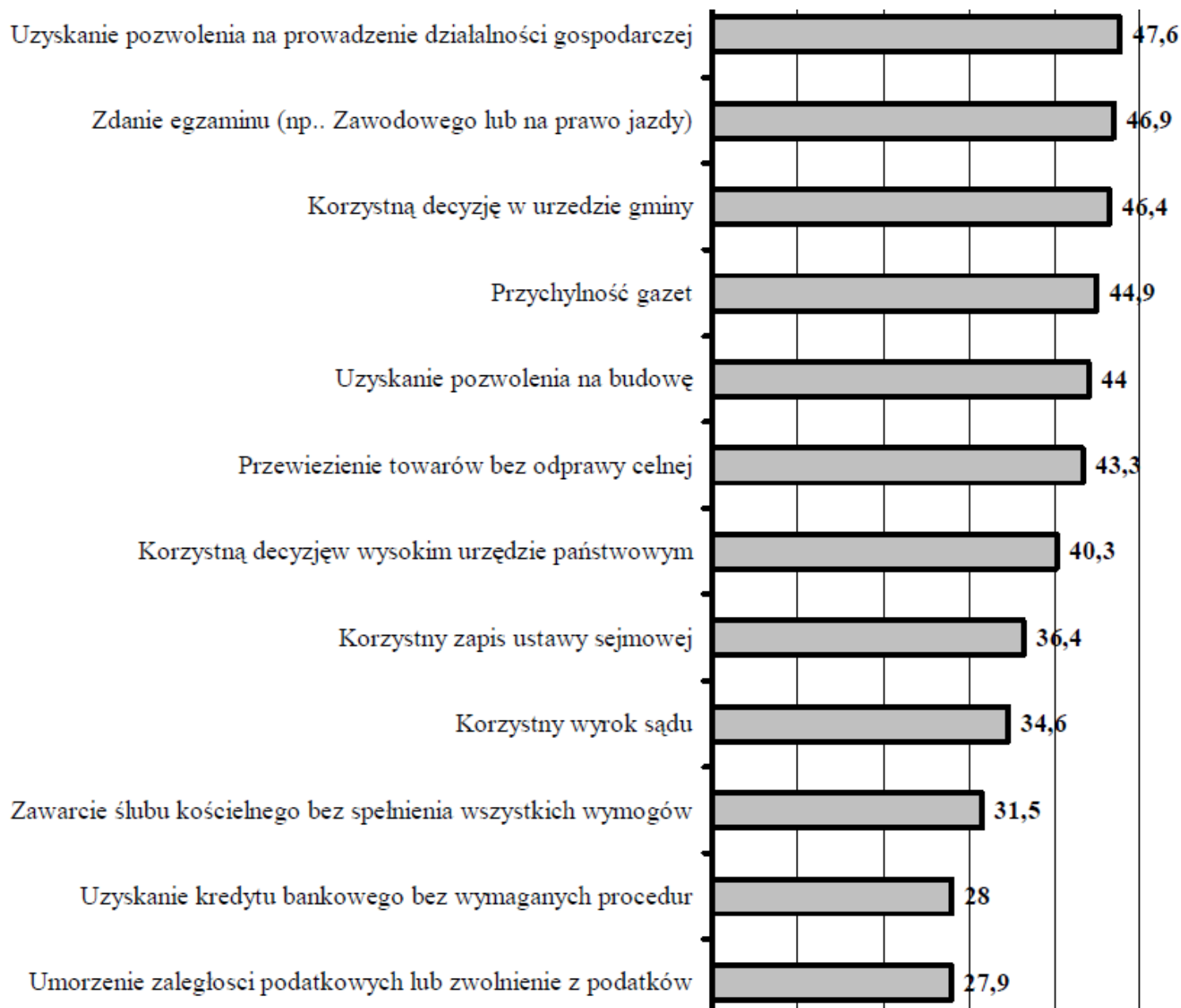
Możliwość załatwienia za pieniądze ...

** odsetek odpowiedzi „bardzo łatwo” i „raczej łatwo”*

Źródło: Siemaszko i inni, *Spółeczna percepcja zagrożeń korupcyjnych w Polsce*.

Możliwość załatwienia za pieniądze ... (c.d.)

Kary za przestępstwa korupcyjne w USA od 2020 r.

Company	Parent	Parent Major Industry	Year	Agency	Penalty Amount ▼
Olympus Corp. of the Americas	Olympus	electrical and electronic equipment	2016	DOJ_CRIMINAL	\$646,000,000
Novartis Pharmaceuticals	Novartis	pharmaceuticals	2015	USAO	\$390,000,000
Schering-Plough Corporation	Merck	pharmaceuticals	2004	DOJ_CIVIL	\$345,000,000
Pfizer, Inc.	Pfizer	pharmaceuticals	2009	MULTI-AG	(*) \$331,485,170
Schering-Plough Corporation	Merck	pharmaceuticals	2004	MULTI-AG	(*) \$292,969,482
Commonwealth Edison Company	Exelon	utilities and power generation	2020	USAO	\$200,000,000
Practice Fusion Inc.	Allscripts Healthcare Solutions	information technology	2020	DOJ_CIVIL	\$145,000,000
Tenet Healthcare Corporation	Tenet Healthcare	healthcare services	2016	MULTI-AG	(*) \$123,772,464
Practice Fusion, Inc.	Allscripts Healthcare Solutions	information technology	2020	MULTI-AG	(*) \$118,600,000
Torneos y Competencias S.A.			2016	USAO	\$112,800,000
GlaxoSmithKline, LLC	GlaxoSmithKline	pharmaceuticals	2014	MULTI-AG	\$105,000,000
Novartis Pharmaceuticals Corp.	Novartis	pharmaceuticals	2020	MULTI-AG	\$103,000,000
Novartis Pharmaceuticals Corporation	Novartis	pharmaceuticals	2015	MULTI-AG	(*) \$83,129,754

Łączne kary od 2000 r. **\$ 3,283,931,044** Liczba spraw: 182

Korupcja przy zamówieniach publicznych (1)

Pana/i zdaniem, jak bardzo rozpowszechnione są następujące praktyki w (NASZYM KRAJU)?

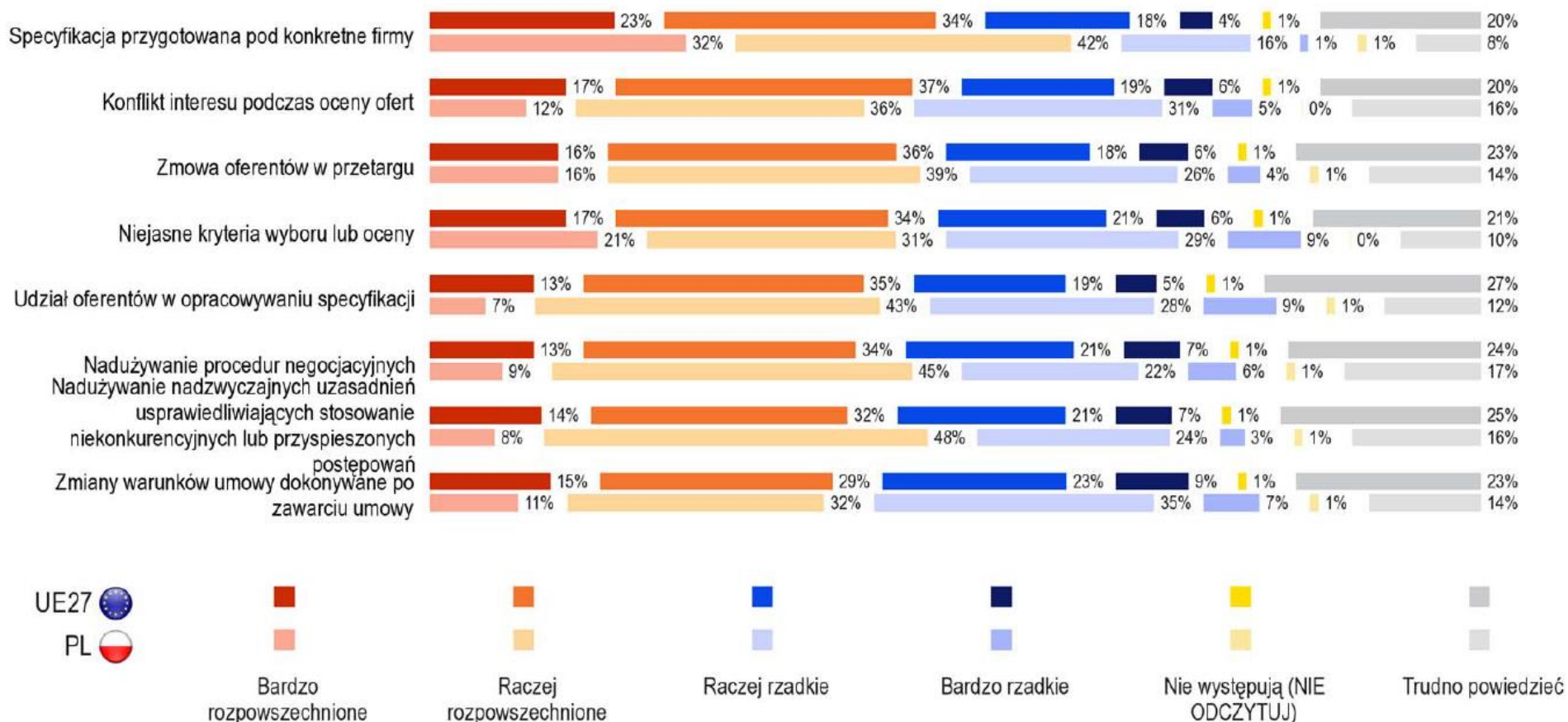

Ogółem 'Rozpowszechnione' Ogółem 'Rzadkie' Nie występują (NIE ODCZYTUJ) Trudno powiedzieć

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Korupcja przy zamówieniach publicznych (2)

A jak bardzo, Pana(i) zdaniem, następujące praktyki rozpowszechnione są w ramach postępowań o udzielenie zamówień publicznych w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

WGI - Control of Corruption, 2018

Kraj	Wskaźnik (skala od – 3 do + 3)
1.Finland	2,21
2.New Zealand	2,17
3.Singapore	2,17
4.Denmark	2,15
5.Sweden	2,14
6.Norway	2,09
7.Luxembourg	2,09
8.Switzerland	2,01
9.Netherlands	2,01
10.Liechtenstein	2,01
11.Germany	1,95
12.Canada	1,87
49.Poland	0,64

Źródło: World Bank, 2019.

Corruption Perception Index 2019

SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	69	France	23	56	Czech Republic	44	45	Montenegro	66
87	Denmark	1	69	United States of America	23	56	Georgia	44	45	Senegal	66
87	New Zealand	1	68	Bhutan	25	56	Latvia	44	44	Hungary	70
86	Finland	3	67	Chile	26	55	Dominica	48	44	Romania	70
85	Singapore	4	66	Seychelles	27	55	Saint Lucia	48	44	South Africa	70
85	Sweden	4	65	Taiwan	28	54	Malta	50	44	Suriname	70
85	Switzerland	4	64	Bahamas	29	53	Grenada	51	43	Bulgaria	74
84	Norway	7	62	Barbados	30	53	Italy	51	43	Jamaica	74
82	Netherlands	8	62	Portugal	30	53	Malaysia	51	43	Tunisia	74
80	Germany	9	62	Qatar	30	53	Rwanda	51	42	Armenia	77
80	Luxembourg	9	62	Spain	30	53	Saudi Arabia	51	42	Bahrain	77
78	Iceland	11	62	Spain	30	52	Mauritius	56	42	Solomon Islands	77
77	Australia	12	61	Botswana	34	52	Namibia	56	41	Benin	80
77	Austria	12	60	Brunei Darussalam	35	52	Oman	56	41	China	80
77	Canada	12	60	Israel	35	50	Slovakia	59	41	Ghana	80
77	United Kingdom	12	60	Lithuania	35	48	Cuba	60	41	India	80
76	Hong Kong	16	60	Slovenia	35	48	Greece	60	41	Morocco	80
75	Belgium	17	59	Korea, South	39	48	Jordan	60	40	Burkina Faso	85
74	Estonia	18	59	Saint Vincent and the Grenadines	39	47	Croatia	63	40	Guyana	85
74	Ireland	18	58	Cabo Verde	41	46	Sao Tome and Principe	64	40	Indonesia	85
73	Japan	20	58	Cyprus	41	46	Vanuatu	64	40	Kuwait	85
71	United Arab Emirates	21	58	Poland	41	45	Argentina	66	40	Lesotho	85
71	Uruguay	21	56	Costa Rica	44	45	Belarus	66	40	Trinidad and Tobago	85

Źródło: Transparency International, 2020.

Corruption Perception Index 2019

39	Serbia	91	34	Kazakhstan	113	28	Dominican Republic	137	24	Zimbabwe	158
39	Turkey	91	34	Nepal	113	28	Kenya	137	23	Eritrea	160
38	Ecuador	93	34	Philippines	113	28	Lebanon	137	22	Nicaragua	161
38	Sri Lanka	93	34	Eswatini	113	28	Liberia	137	20	Cambodia	162
38	Timor-Leste	93	34	Zambia	113	28	Mauritania	137	20	Chad	162
37	Colombia	96	33	Sierra Leone	119	28	Papua New Guinea	137	20	Iraq	162
37	Ethiopia	96	32	Moldova	120	28	Paraguay	137	19	Burundi	165
37	Gambia	96	32	Niger	120	28	Russia	137	19	Congo	165
37	Tanzania	96	32	Pakistan	120	28	Uganda	137	19	Turkmenistan	165
37	Vietnam	96	31	Bolivia	123	28	Angola	146	18	Democratic Republic of the Congo	168
36	Bosnia and Herzegovina	101	31	Gabon	123	26	Bangladesh	146	18	Guinea Bissau	168
36	Kosovo	101	31	Malawi	123	26	Guatemala	146	18	Haiti	168
36	Panama	101	30	Azerbaijan	126	26	Honduras	146	18	Libya	168
36	Peru	101	30	Djibouti	126	26	Iran	146	17	Korea, North	172
36	Thailand	101	30	Kyrgyzstan	126	26	Mozambique	146	16	Afghanistan	173
35	Albania	106	29	Ukraine	126	26	Nigeria	146	16	Equatorial Guinea	173
35	Algeria	106	29	Guinea	130	25	Cameroon	153	16	Sudan	173
35	Brazil	106	29	Laos	130	25	Central African Republic	153	16	Venezuela	173
35	Cote d'Ivoire	106	29	Maldives	130	25	Comoros	153	15	Yemen	177
35	Egypt	106	29	Mali	130	25	Tajikistan	153	13	Syria	178
35	North Macedonia	106	29	Mexico	130	25	Uzbekistan	153	12	South Sudan	179
35	Mongolia	106	29	Myanmar	130	25	Madagascar	158	9	Somalia	180
34	El Salvador	113		Togo	130						

Ograniczanie dostępu do informacji przez polityków

Z punktu widzenia polityków istnieje jeszcze inny powód zabiegania o brak jawności: **ograniczenie jawności jest równoznaczne ze sztucznie wykreowaną rzadkością informacji** i pozwala, jak większość sztucznie stworzonych sytuacji, w których jakieś dobro staje się rzadkie, **osiągać rentę**, która w niektórych krajach jest zdobywana na drodze nieskrywanej korupcji (poprzez sprzedaż informacji).

W innych sytuacjach renta może stać się częścią „wymiany podarunków”, jak w przypadku dziennikarzy, którzy oferują „laurki” i zniekształcone relacje w zamian za uprzywilejowany dostęp do informacji.

Źródło: J.Stiglitz, Informacja i zmiana paradygmatu w ekonomii, 2004.

Transparentność stanowienia prawa

Grupa	Kraje (wskaźnik transparentności systemu)
Grupa I. Najbardziej transparentne	Nowa Zelandia (6,0), Szwecja (5,8), Szwajcaria (5,8), Finlandia (5,6), Dania (5,6), Kanada (5,5), Norwegia (5,4), Niemcy (5,4)
Grupa II. Średnio transparentne	Holandia (5,3), Austria (5,3), Australia (5,2), Irlandia (5,1), Francja (4,9), Wielka Brytania (4,9), USA (4,7), Japonia (4,6)
Grupa III. Najmniej transparentne	Belgia (4,3), Portugalia (4,3), Hiszpania (4,3), Izrael (4,1), Grecja (4,1), Korea Płd. (3,8), Włochy (3,7)

Polska 3,7

How easy is it for businesses in your country to obtain information about changes in government policies and regulations affecting their activities? [1 = impossible; 7 = extremely easy]

Transparentność a ...

Grupa	Corruption Perceptions Index (TI)	Kontrola korupcji (WGI)	Nieregularne płatności i łapówki (WEF)
Grupa I. Najbardziej transparentne	9,0	2,1	6,4
Grupa II. Średnio transparentne	7,9	1,6	5,9
Grupa III. Najmniej transparentne	5,5	0,6	4,9

Polska [5,5; 0,4; 4,9]

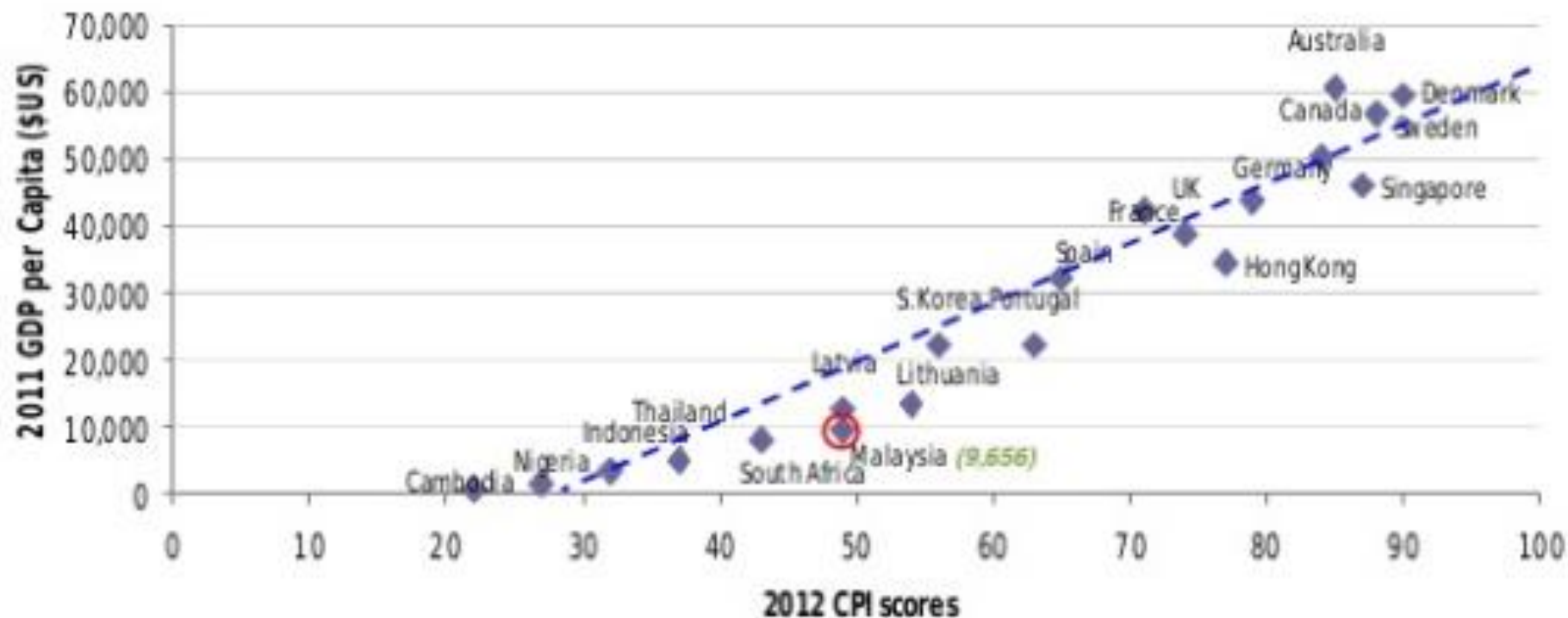
Uwaga: im wyższy poziom wskaźników, tym mniejsza korupcja oraz mniej łapówek.

Źródło: TI, WGI, WEF.

Korupcja (miejsce w rankingu najmniej skorumpowanych państw) a PKB per capita w tys. USD (PPP), 2016

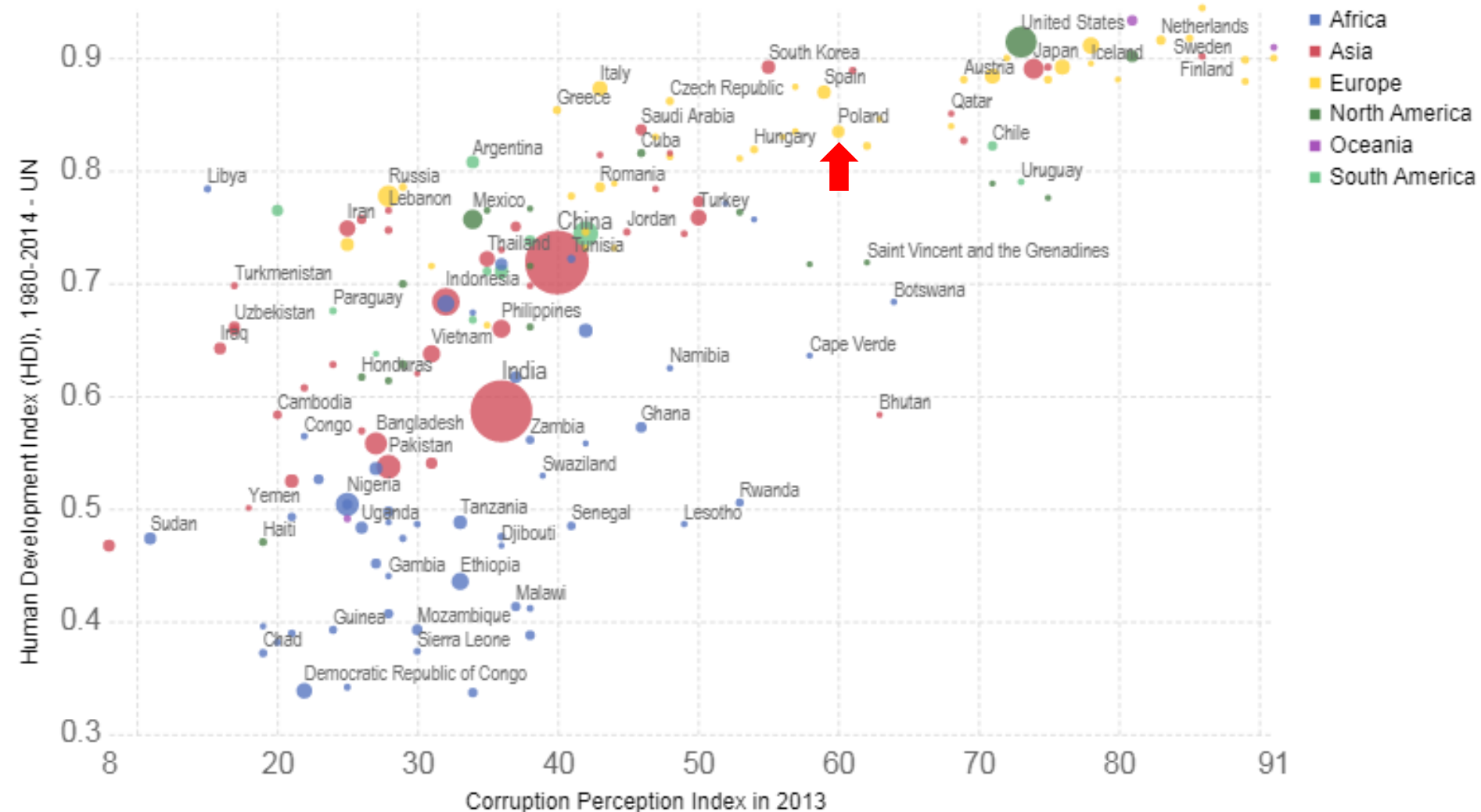
Kraj	PKB per capita (w tys. USD)
1. New Zealand	38 345
2. Denmark	53 744
3. Finland	43 169
3. Norway	70 392
3. Switzerland	79 242
6. Singapore	52 961
6. Sweden	51 164
36. Poland	12 316
171. Libya	-
175. Sudan	2 415
175. Yemen	938
177. Afghanistan	562
178. Syria	-
179. South Sudan	759
180. Somalia	434

Korupcja a PKB per capita w tys. USD, 2012

Źródło: Transparency International.

Korupcja a Human Development Index, 2013

Źródło: Transparency International i HDR, 2013.

Korupcja a wyniki gospodarcze

Grupa	Kraje (wskaźnik Corruption Perception Index 2011)
Grupa I. Najmniej skorumpowane	Nowa Zelandia (9,5), Dania (9,4), Finlandia (9,4), Szwecja (9,3), Norwegia (9,0), Holandia (8,9), Szwajcaria (8,8), Australia (8,8), Kanada (8,7)
Grupa II. Średnio skorumpowane	Niemcy (8,0), Japonia (8,0), Austria (7,8), Wielka Brytania (7,8), Belgia (7,5), Irlandia (7,5), USA (7,1), Francja (7,0)
Grupa III. Najbardziej skorumpowane	Hiszpania (6,2), Portugalia (6,1), Izrael (5,8), Korea Płd. (5,4), Włochy (3,9), Grecja (3,4)

Polska 5,5

Korupcja a PKB per capita w tys. USD (PPP), 2011

Grupa państw	PKB per capita (w tys. USD, PPP)
Nieskorumpowani	42,0
Średnio skorumpowani	39,5
Skorumpowani	29,3

Polska [20,3]

Korupcja a mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych, 2007 (w tys. USD)

Grupa państw	Mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych (w tys. USD)
Nieskorumpowani	24,6
Średnio skorumpowani	23,4
Skorumpowani	16,2

Polska [9,1]

Korupcja a wskaźniki relatywnego ubóstwa* (w %)

Grupa państw	Populacja ogółem	Dzieci	Osoby w wieku emerytalnym
Nieskorumpowani	9,2	9,0	14,5
Średnio skorumpowani	10,8	11,8	13,6
Skorumpowani	14,4	15,6	22,2

Polska [10,9; 13,5; 7,7]

**odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych uzyskujących dochody niższe niż 50% mediany dochodów całej populacji*

Korupcja a stopa zatrudnienia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa zatrudnienia (w %)
Nieskorumpowani	73,9
Średnio skorumpowani	67,7
Skorumpowani	61,6

Polska [59,3]

Korupcja a stopa bezrobocia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa bezrobocia (w %)	
	Ogółem	Osoby w wieku do 25 lat
Nieskorumpowani	5,5	12,1
Średnio skorumpowani	6,8	14,1
Skorumpowani	8,4	19,9

Polska [13,3; 29,3]

Korupcja a saldo finansów publicznych (w % PKB, średnia z lat 2001-2010)

Grupa państw	Saldo finansów publicznych (w % PKB)
Nieskorumpowani	1,8
Średnio skorumpowani	-3,7
Skorumpowani	-3,5

Polska [-5,0]

Korupcja a dług publiczny % PKB (2010)

Grupa państw	Dług publiczny (w % PKB)
Nieskorumpowani	52,4
Średnio skorumpowani	104,8
Skorumpowani	92,2

Polska [62,4]

Korupcja a konkurencyjność gospodarek, Global Competitiveness Index 2010–2011

Grupa państw	Global Competitiveness Index (w pkt.)
Nieskorumpowani	5,3
Średnio skorumpowani	5,2
Skorumpowani	4,5

Polska [4,5]

Korupcja a konkurencyjność międzynarodowa mierzona saldem na rachunku bieżącym w relacji do PKB (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Saldo na rachunku bieżącym (w % PKB)
Nieskorumpowani	4,1
Średnio skorumpowani	0,3
Skorumpowani	-4,0

Polska [-4,7]

Korupcja a alokacja zasobów

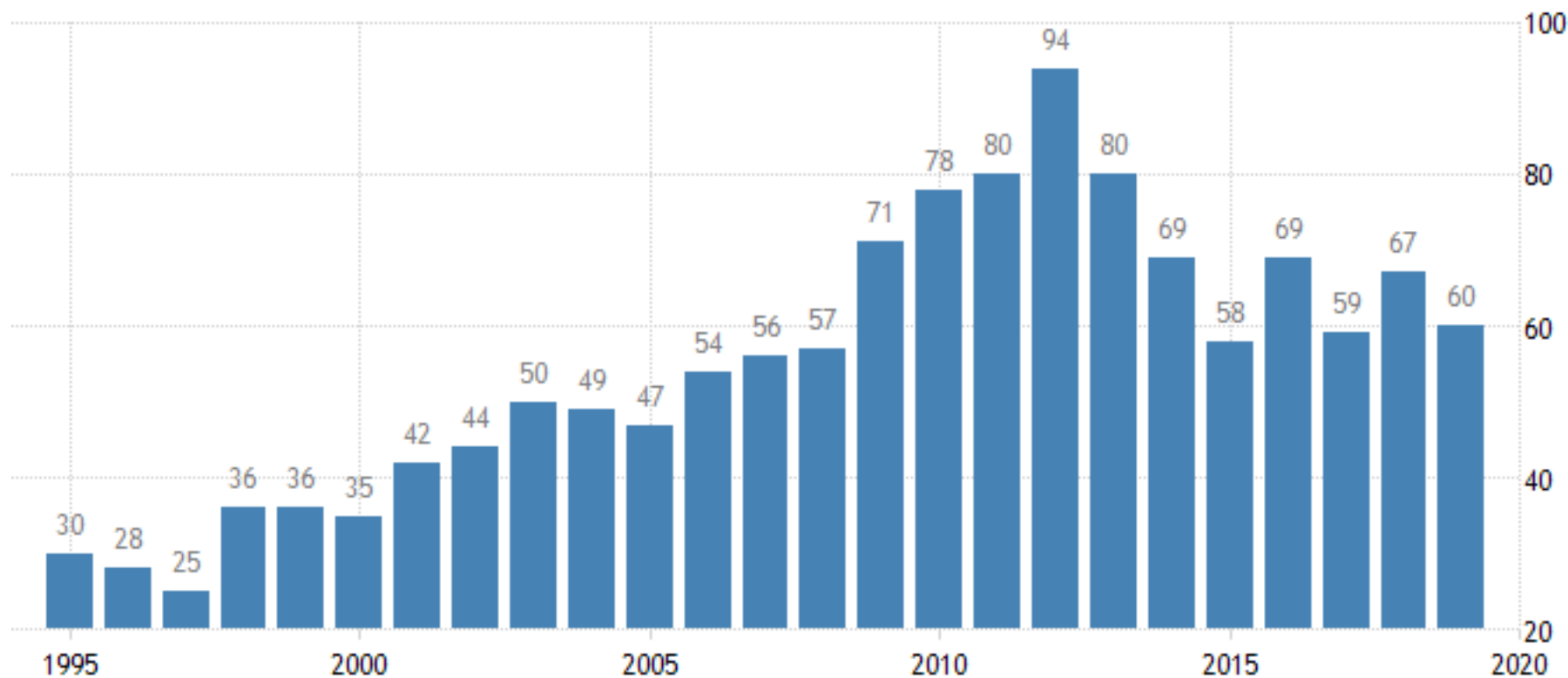
Grupa państw	Marnotrawstwo publicznych pieniędzy*	Jakość infrastruktury**
Nieskorumpowani	4,6	5,9
Średnio skorumpowani	3,5	5,8
Skorumpowani	2,8	5,2

Polska [3,1; 3,8]

**skala 7-punktowa, na której 1 oznacza znaczące ekstremalne marnotrawstwo, a 7 sektor publiczny wyjątkowo efektywny w dostarczaniu dóbr publicznych;*

***skala 7-punktowa, na której 1 oznacza wyjątkowo słabo rozwiniętą infrastrukturę, a 7 dobrze rozwiniętą i wysoce efektywną infrastrukturę.*

Corruption Perceptions Index (miejsce w rankingu), Grecja 1996-2019

Korupcja a wyniki gospodarcze Grecji

Wskaźnik	Grecja
Corruption Perception Index 2017 (miejsce w rankingu TI)	48 / 100 pkt. (59 m.)
Marnotrawstwo publicznych pieniędzy (m. w rankingu WEF 2017-18)	1,8 pkt. (132 m.)
Zaufanie do polityków (m. w rankingu WEF 2017-18)	2,2 pkt. (106 m.)
Dług publiczny (II kw. 2020)	187,4% PKB
Luka VAT (2017)	33,6% PKB
Stopa bezrobocia (w %, VII 2020)	16,8%
Stopa bezrobocia wśród młodzieży (w %, VII 2020)	37,8%

Koniunktura w Grecji, 2006 - 2010

Wskaźnik	2006	2007	2008	2009	2010
Wzrost PKB (w %)	5,2	4,3	1,0	-2,0	-4,5
Stopa bezrobocia (w %)	9,0	8,4	7,8	9,6	12,7
Stopa zatrudnienia (w %)	61,0	61,4	61,9	61,2	59,6
Stopa inflacji (w %)	3,3	3,0	4,2	1,3	4,7
Saldo budżetu (% PKB)	-6,0	-6,7	-9,8	-15,6	-10,4
Dług publiczny (% PKB)	115,6	112,9	116,1	131,6	147,3
Tempo wzrostu inwestycji (w %)	20,4	5,4	-6,7	-15,2	-15,0

Koniunktura w Grecji, 2011 - 2014

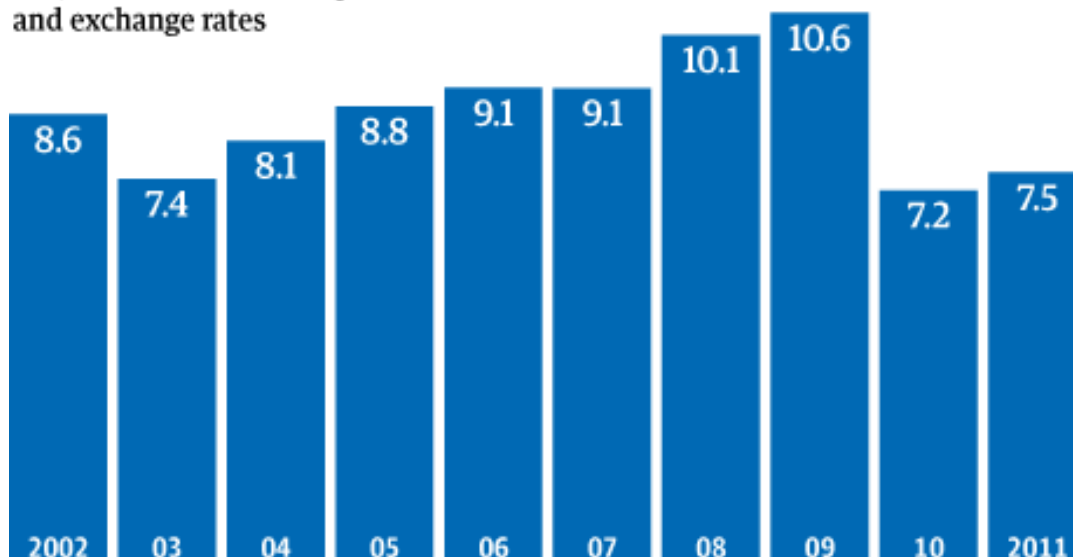
Wskaźnik	2011	2012	2013	2014
Wzrost PKB (w %)	-8,9	-6,6	-3,9	0,8
Stopa bezrobocia (w %)	17,9	24,5	27,5	26,5
Stopa zatrudnienia (w %)	55,6	51,3	48,6	49,7
Stopa inflacji (w %)	3,3	1,5	-0,9	-1,3
Saldo budżetu (% PKB)	-10,2	-8,7	-12,3	-3,6
Dług publiczny (% PKB)	171,3	156,9	175,0	177,1
Tempo wzrostu inwestycji (w %)	-18,1	-28,9	-10,1	1,3

Wydatki na obronę narodową w Grecji

Greek defence spending

SOURCE: SIPRI

US \$bn at constant 2010 prices
and exchange rates

Grecja na obronę narodową wydaje ok. 4% PKB, średnia dla krajów UE wynosi 1,7% PKB.

Antonios Kantas, zastępca dyrektora ds. uzbrojenia w Ministerstwie Obrony Narodowej Grecji, 1996-2002

Antonios Kantas, przyjął łapówki w kwocie 8 milionów euro w zamian za zakup broni przez Grecję.

Wśród zakupów z udziałem Kantasa są m.in. niemieckie czołgi Leopard 2, francuskie pociski Exocet dla myśliwców Mirage, niemiecka haubicoarmata PzH 2000, szwedzki radar rozpoznania artyleryjskiego "ARTHUR,,.

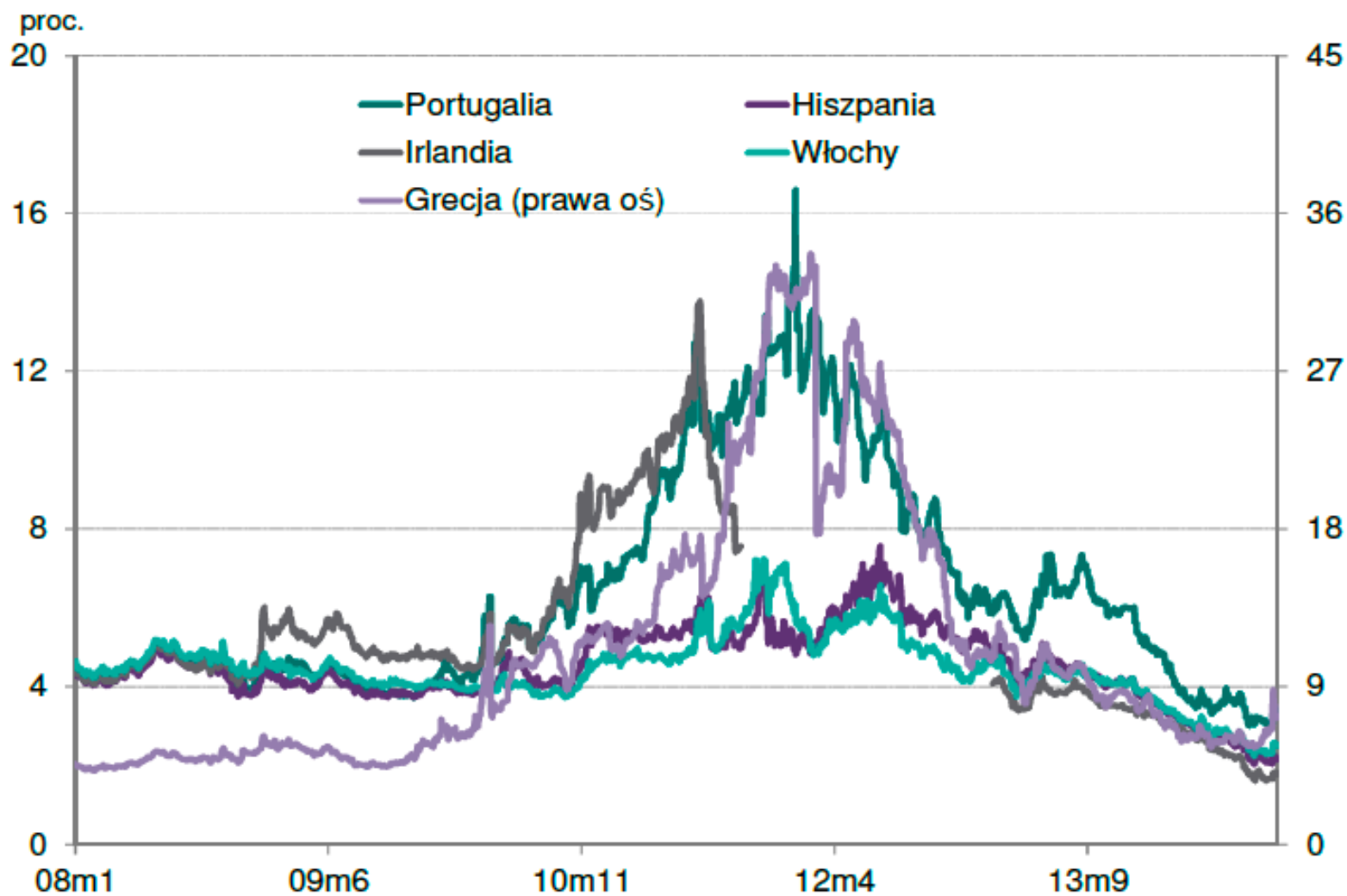

*„Zgodziłem się przyjąć łapówkę
tyle razy, że nie potrafię
przypomnieć sobie każdej z nich”.*

Dług (w % PKB)
II kw. 2020:

187,4%

Rentowność 10-letnich obligacji w krajach PIIGS

Źródło: NBP, Raport o inflacji, listopad 2014.

Przestępstwa korupcyjne przy transakcjach międzynarodowych

Większość (prawie 60%) przypadków korupcji odnotowano w 4 sektorach: wydobywczym (19%), budowlanym (15%), transportowym (15%) oraz ICT (10%).

W większości przypadków łapówki płacono, aby uzyskać kontrakt od sektora publicznego (57% przypadków).

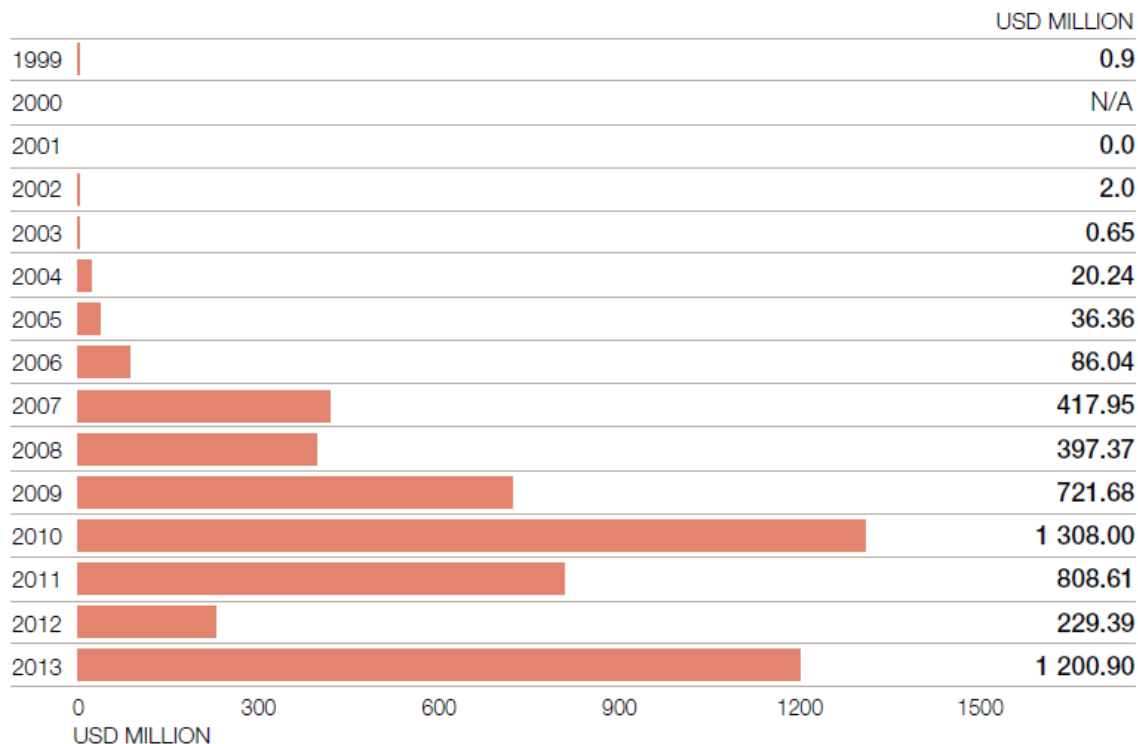
Kwota łapówek wynosiła średnio 10,9% wartości kontraktu / 34,5% zysku z transakcji. Najwyższa jednostkowa kwota łapówki wyniosła 149 mln USD.

Pośrednicy byli zaangażowani w 75% przypadków zdarzeń korupcyjnych.

Kary za przestępstwa korupcyjne przy transakcjach międzynarodowych

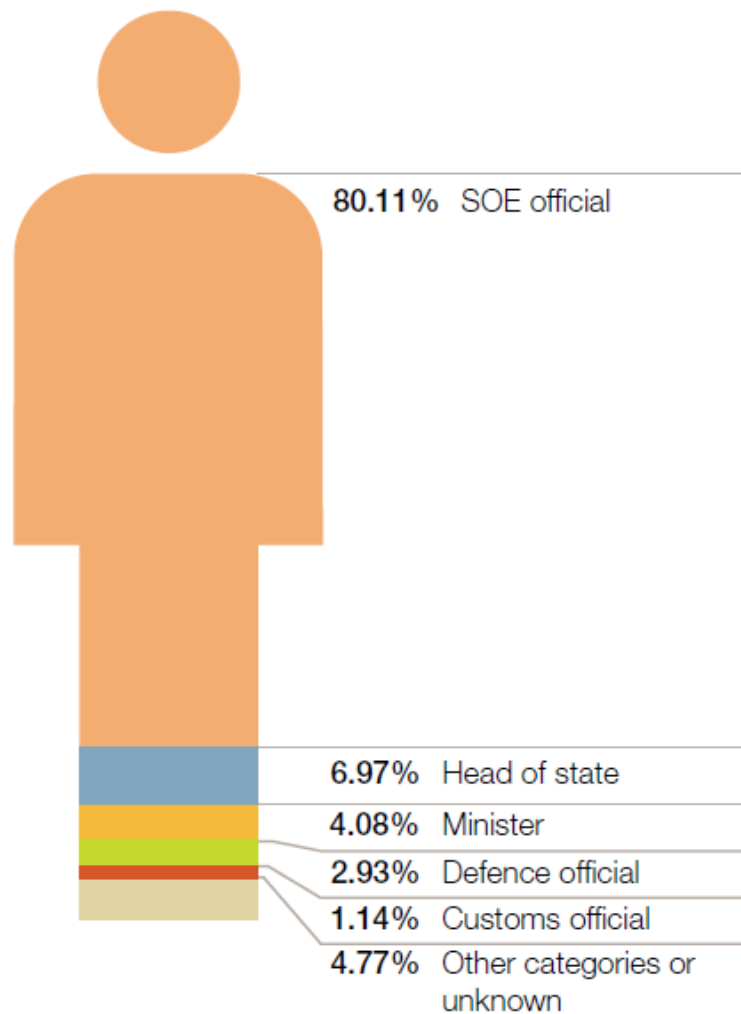
Kary więzienia orzeczono w przypadku 80 osób, a najdłuższy wyrok wyniósł 13 lat. 38 osób otrzymało wyroki w zawieszeniu.

261 kar finansowych nałożono na osoby fizyczne i firmy, a najwyższa kara wyniosła 1,8 mld USD.

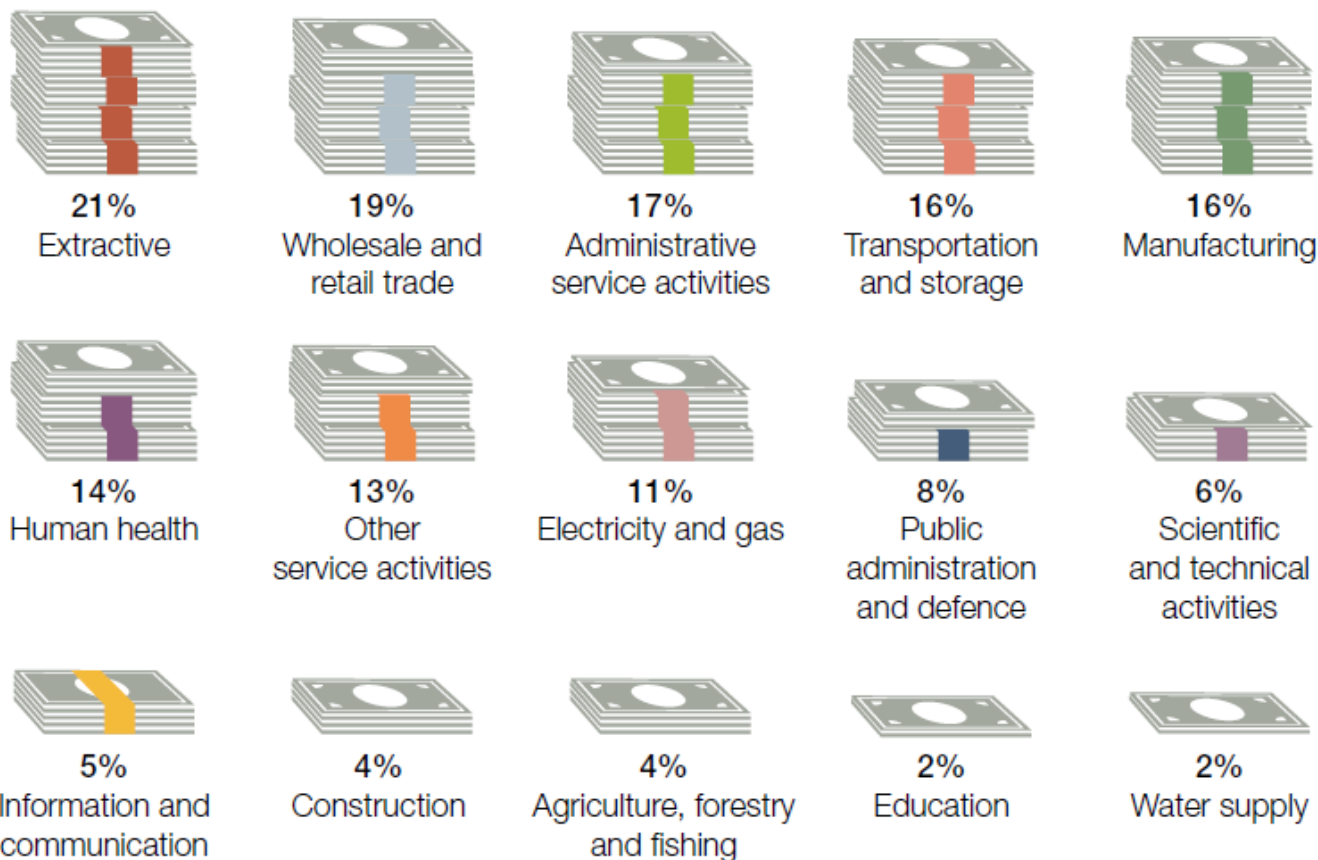
Źródło: OECD (2014),
Foreign bribery report.

Osoby, które wzięły łapówki - stanowiska

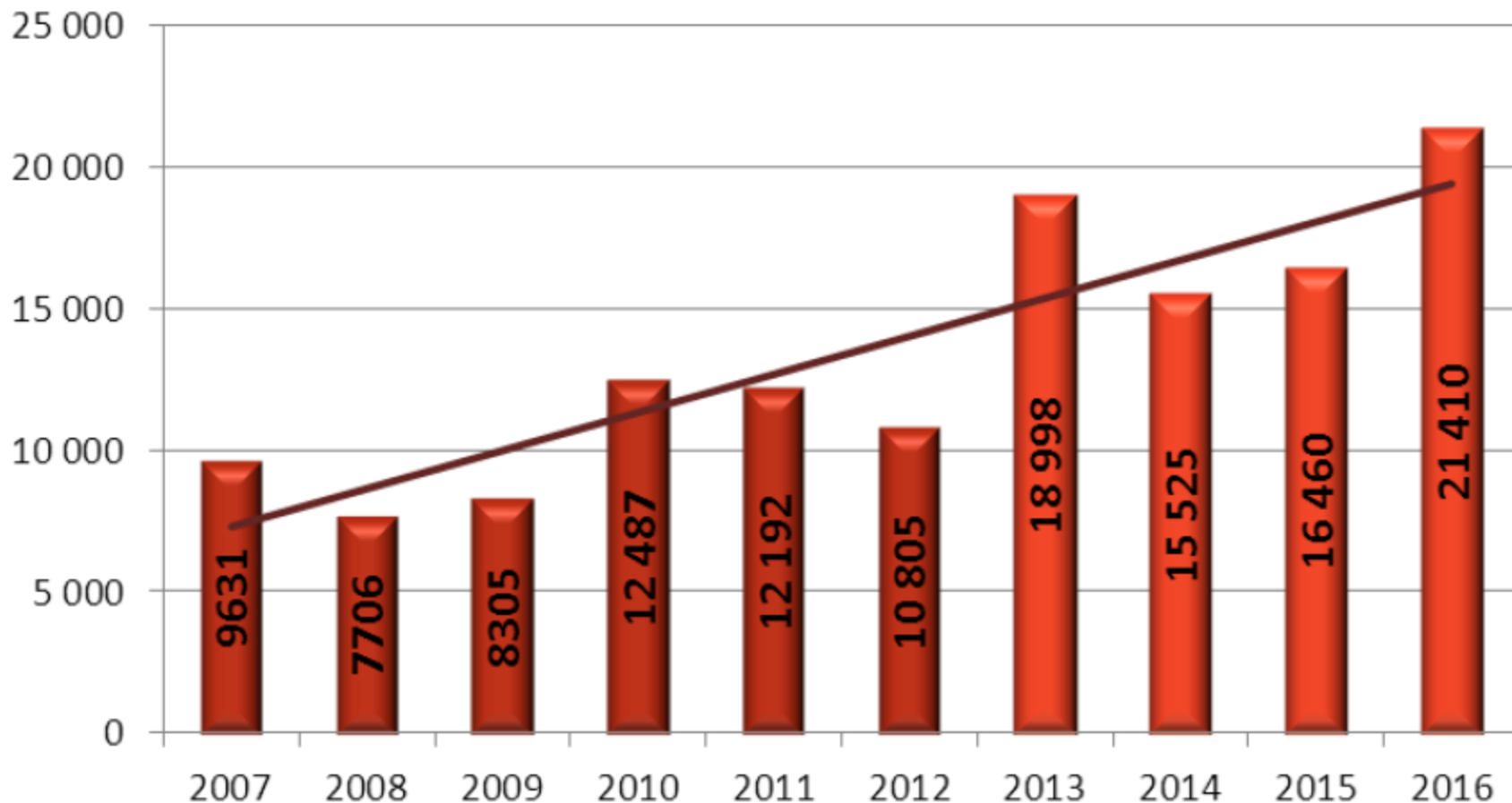
Źródło: OECD (2014), *Foreign bribery report*.

Łapówki jako % wartości transakcji – analiza wg sektorów gospodarki

Source: OECD analysis of foreign bribery cases concluded between 15/02/1999 and 01/06/2014. Based on the 55 cases which contained information both on the amount paid in bribes and on the transaction value.

Liczba stwierdzonych przestępstw korupcyjnych

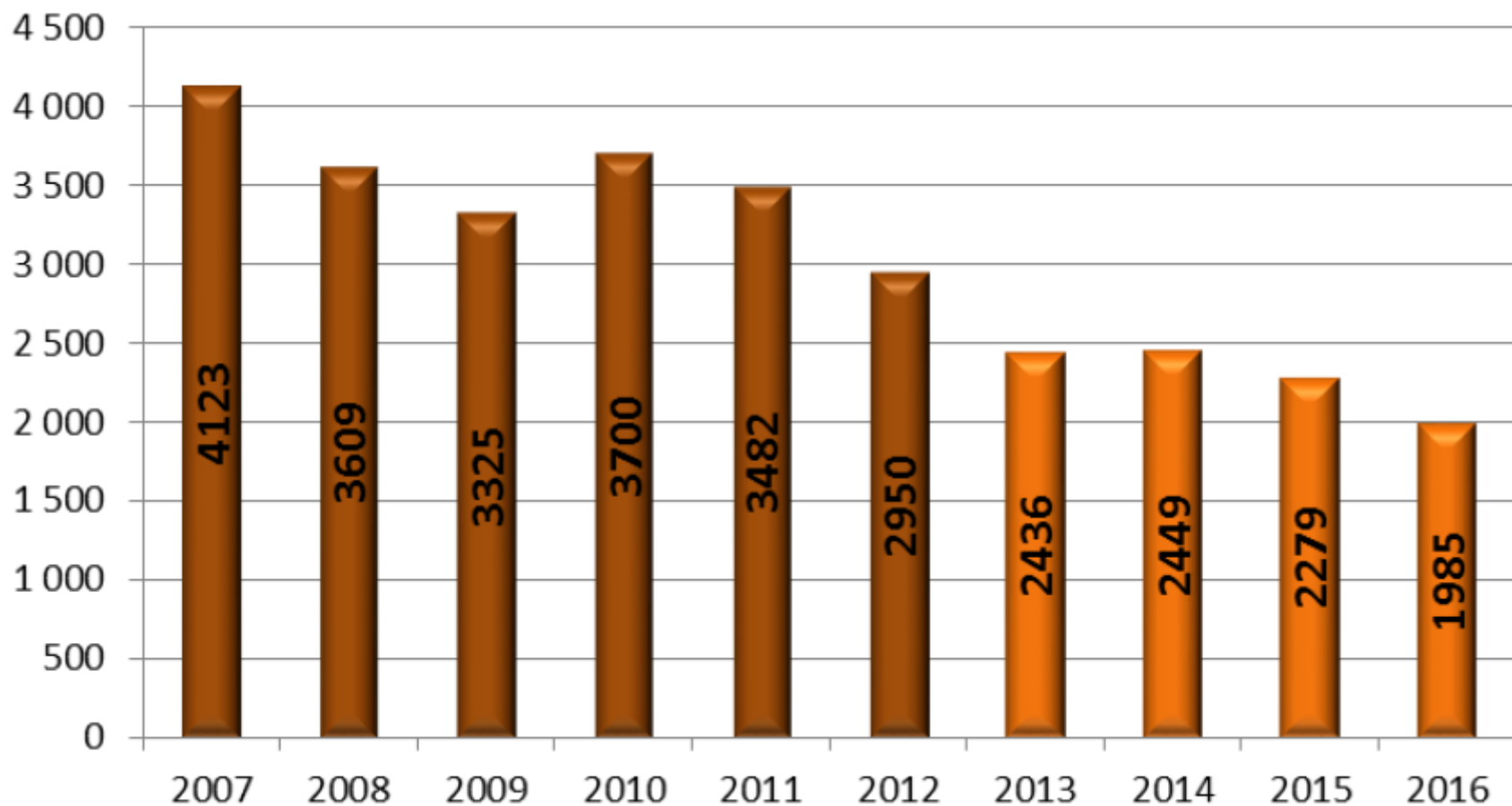
Źródło: MSW.

Przestępstwa korupcyjne stwierdzone przez policję

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
art. 228 k.k. (łapownictwo bierne)	4562	4051	2693	3457	3513	2049	4356
art. 229 k.k. (łapownictwo czynne)	2961	3675	2875	2508	1920	1604	1770
art. 230 i 230a k.k. (płatna protekcja)	963	1197	1123	893	643	599	458
art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)	3252	2971	2598	7310	4862	3207	2124
korupcja wyborcza - art. 250a k.k.	18	157	35	17	5	100	6
art. 271 § 3 k.k. (poświadczenie nieprawdy w dokumencie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)**	-	-	1342	4266	4343	8498	12 619
art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)	73	42	105	372	72	225	34
korupcja w sporcie - art. 296b k.k. (uchylony), art. 46-48 ustawy z 25 czerwca 2010 r. o sporcie	658	99	34	112	102	112	1
art. 302 § 2 k.k. (korupcja wierzycieli)***	-	-	-	5	2	2	5
art. 305 § 1 k.k. (udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej)***	-	-	-	58	63	64	37

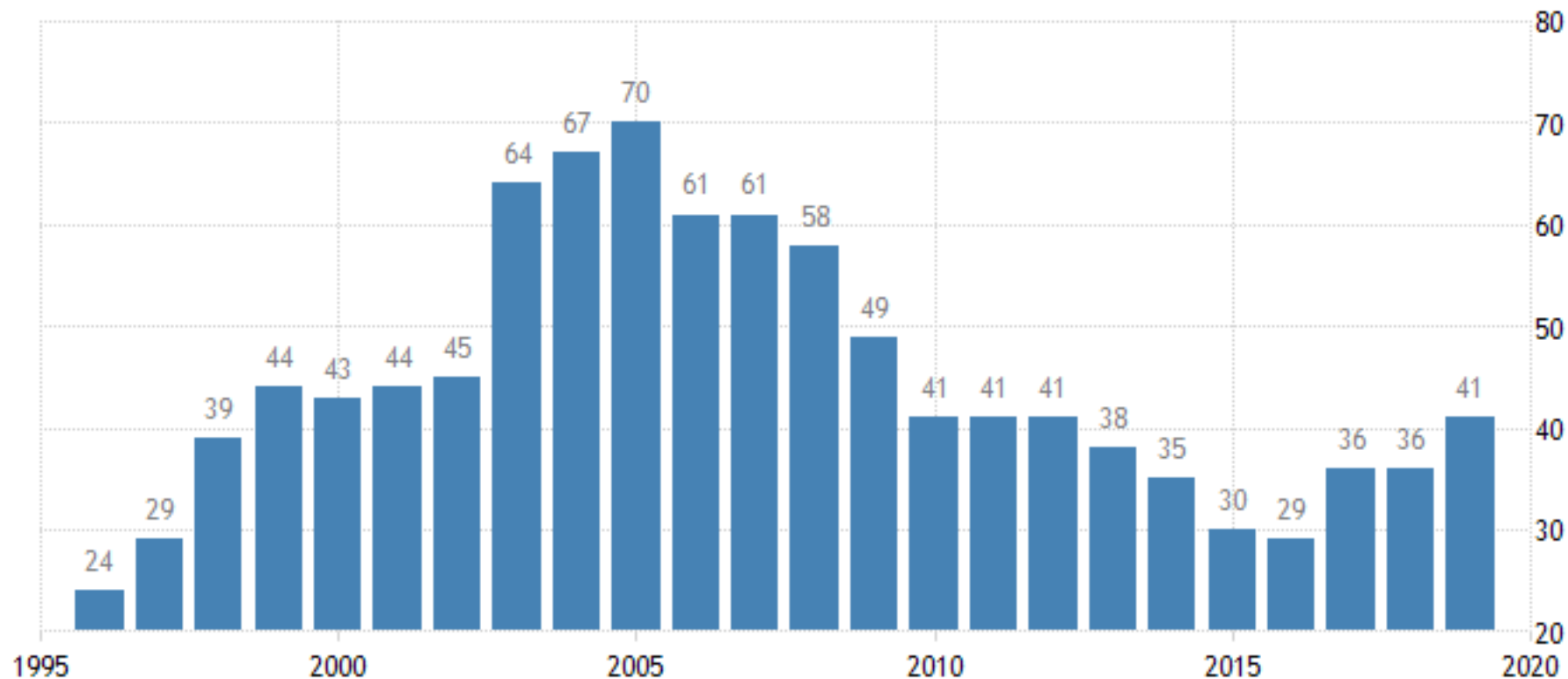
2018: art. 228: 5560; art. 229: 1991; art.. 231: 1352; art. 271: 22431.

Liczba podejrzanych o przestępstwa korupcyjne

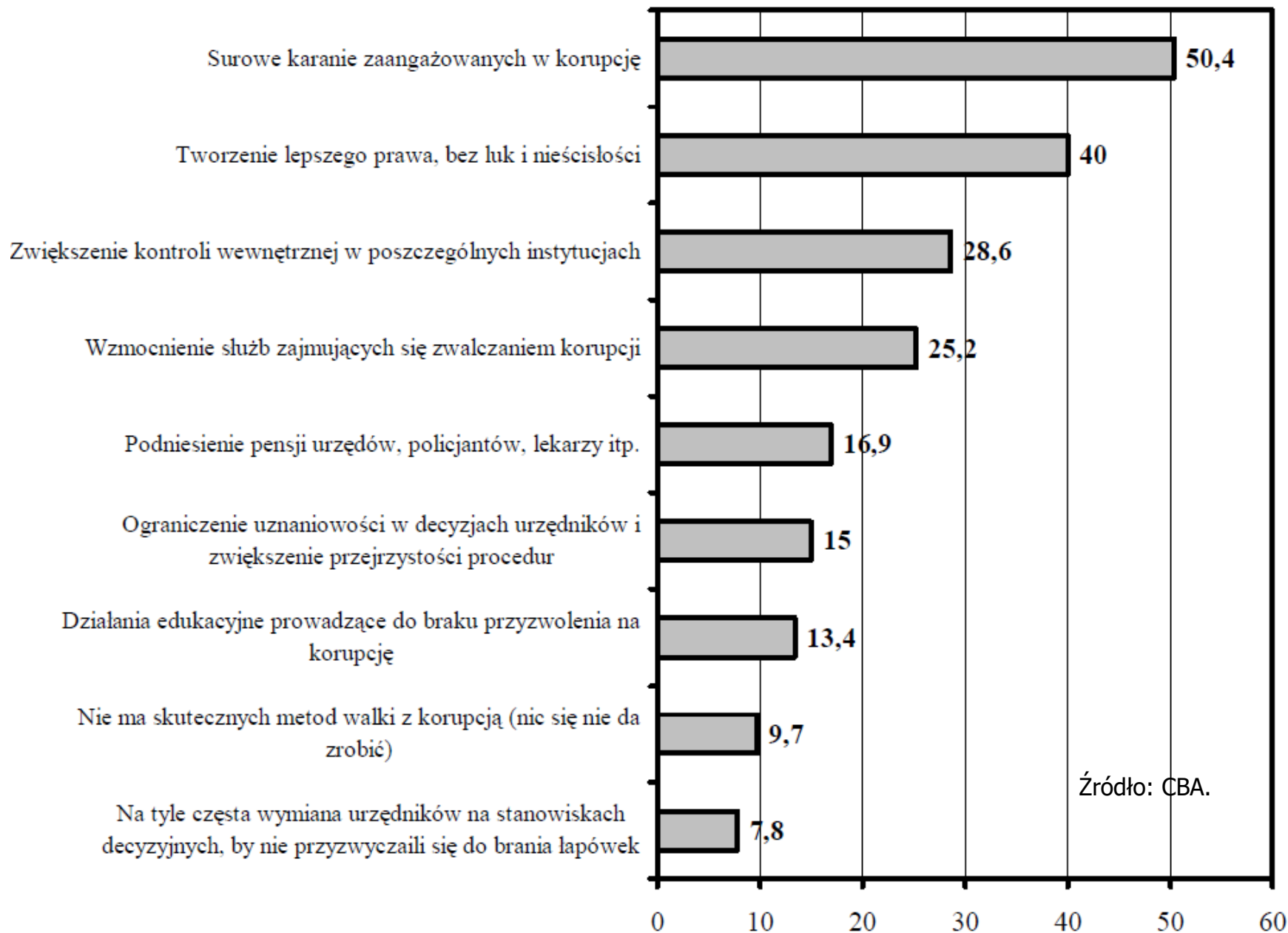

Źródło: MSW.

Corruption Perceptions Index (miejsce w rankingu), Polska 1996-2019

Sposoby walki z korupcją (% wskazań)

Odsetki obliczono w stosunku do ogółu respondentów (bez kategorii „trudno powiedzieć”).

Korupcja a kodeks karny

Art. 228 k.k. (łapownictwo bierne – sprzedajność)

§ 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 229 k.k. (łapownictwo czynne – przekupstwo)

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 230 k.k. (płatna protekcja)

§ 1. Kto, powołując się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo wywołując przekonanie innej osoby lub utwierdzając ją w przekonaniu o istnieniu takich wpływów, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 230a k.k.

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, polegające na bezprawnym wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Korupcja a kodeks karny c.d.

Art. 231 § 2 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 [funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3] w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
(...)

Art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)

§ 1. Kto, pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub pozostając z nią w stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, żąda lub przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, w zamian za nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji lub niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne, 2014

Art. 228 k.k. (łapownictwo bierne – sprzedajność)

W roku 2014 w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 228 k.k. (§ 1 do 6) osądzono łącznie 385 osób, z czego 301 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 288 osób (w tym w zawieszeniu 271 przypadków).

Uniewinniono 62 osoby.

96%

Art. 229 k.k. (łapownictwo czynne – przekupstwo)

W roku 2014 w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 229 k.k. (§ 1 do 6) osądzono łącznie 1572 osoby, z czego 1430 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 1301 osób (w tym w zawieszeniu 1295 przypadków).

Uniewinniono 63 osoby. Przed wyrokiem 7 osób było tymczasowo aresztowanych.

99,5%

Art. 230 k.k. i 230a k.k. (płatna protekcja)

W roku 2014 w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 230 k.k. i 230a k.k. (§ 1 i 2) osądzono łącznie 358 osób, z czego 318 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 311 osób (w tym w zawieszeniu 296 przypadków).

Uniewinniono 11 osób. Przed wyrokiem 2 osoby były tymczasowo aresztowane.

95%

Art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)

W roku 2014 w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 231 k.k. osądzono łącznie 422 osoby, z czego 160 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 150 osób (w tym w zawieszeniu 147 przypadków). Uniewinniono 113 osób.

98%

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne, 2018

KWALIFIKACJA PRAWNA (artykuł)	Rodzaj kary						kara mieszana	RAZEM
	grzywna samoistna	w tym z zawie- szeniem	ograniczenie wolności	w tym z zawie- szeniem	pozbawienie wolności	w tym z zawie- szeniem		
228 kk	21	0	0	0	232	206	89%	253
229 kk	112	0	18	0	718	610	85%	871
230 kk	16	0	1	0	72	52	0	89
230a kk	38	0	3	0	52	52	0	93
231§ 2 kk	2	0	0	0	100	93	93%	103
250a kk	9	0	1	0	8	7	0	18
271§ 3 kk	157	0	11	0	409	341	83%	579
296a kk	2	0	0	0	14	14	0	16
296b kk	0	0	0	0	12	12	0	12
305 kk	2	0	0	0	8	8	0	10
RAZEM	359	0	34	0	1 627	1 397	86%	2 046

60.

U S T A W A

z dnia 30 stycznia 1920 roku

w przedmiocie odpowiedzialności urzędników za przestępstwa popełnione z chęci zysku.

Art. 2. Urzędnik winny:

1) przyjęcia bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych w zamiarze skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej;

2) innego przestępstwa służbowego, popełnionego z chęci zysku i z pogwałceniem obowiązków urzędowych lub służbowych w b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej, a w b. dzielnicy austriackiej nadużycia władzy urzędowej, popełnionego z chęci zysku —

będzie karany śmiercią przez rozstrzelanie.

Art. 3. Urzędnik, winny przyjęcia w związku z rozstrzyganiem spraw urzędowych lub służbowych, bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych bez zamiaru skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej, —
uleganie karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od lat 4 do 15.